

ભારતીય સિંધુ સભ્યતાના સ્થળોની માહિતી

સ્થળ	નદી/સાગર કિનારો	સ્થાન	વર્ષ	શોધકર્તા	વિશેષ નોંધ
હડપ્પા	રાવી નદી	(પંજાબ, પાકિસ્તાન)	1921	દયારામ સાહની	❖ સર જહોન માર્શલ અને કર્નલ મેકેના વડપણ હેઠળ શોધ થઈ હતી.
મોહે-જો -દડો	સિંધુ નદી	(સિંધ, પાકિસ્તાન)	1922	રખલાલ બેનરજી	❖ યુનેસ્કો દ્વારા વિશ્વ ધરોહર જાહેર
લોથલ	ભોગાવો નદી	ગુજરાત	1954	એસ.આર.રાવ	❖ લોથલ અમદાવાદ જિલ્લાના ધોળકા તાલુકામાં આવેલ છે. તે ભોગાવો અને સાબરમતી એમ બે નદીઓના વચ્ચેના પ્રદેશોમાં આવેલ છે. ❖ ભારતીય પુરાતત્વ દ્વારા આ સ્થળનું ખોદકામ 13 ફેબ્રુઆરી 1955 થી 19 મે 1956 દરમિયાન કરવામાં આવ્યું હતું.
કાલીબંગા	ઘગ્ધરનદી	રાજસ્થાન, (હનુમાનગઢ જિલ્લો)	1961	અમલાનંદ ઘોષ	❖ આ સ્થળનું ખોદકામ બી.કે.થાપર અને વીવી લાલને 1961-69 દરમિયાન કરવામાં આવ્યું હતું. ❖ કાલીનો અર્થ કાળો અને બંગાનો અર્થ ચૂડીયા થાય છે.
રોપડ	સતલજ નદી	પંજાબ	1953	યજ્ઞદત્ત શર્મા	❖
કોટદીજી	સિંધુ નદી	(સિંધ, પાકિસ્તાન)	1953	ફઝલ અહમદખાં	❖
ચહું દડો	સિંધુ નદી	પાકિસ્તાન	1953	એ.જી.મજમુદાર રંગનાથરાવ	❖
રંગપુર	માદર નદી	ગુજરાત	1931	એમ.એમ.વત્સ	❖ આ સ્થળનું ખોદકામ 1953-1954માં એ. રંગનાથ રાવ

					દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
આલમગીરપુર	હિન્ડન નદી	(ઉત્તરપ્રદેશ, મેરઠ જિલ્લો)	1958	યજ્ઞદત્ત શર્મા	❖ Kk
સુતકાગેતડોર	દાશકનદી	(પાકિસ્તાન, બ્લૂચિસ્તાન)	1927	ઓરેલ સ્ટાઇન	❖
બનવાલી	સરસ્વતી નદી	(હરિયાણા, ફતેહાબાદ જિલ્લો)	1974	રવિન્દ્રસિંહ વીસ્ત	❖
માન્ડા	ચિનાબ નદી	જમ્મુ કાશ્મીર	1975	જે.પી.જોશી	❖
સૂરકોટડા	કચ્છ	ગુજરાત	1970-75	જે.પી.જોશી	❖
ઘોળાવીરા	કચ્છ	ગુજરાત	1990-91	આર.એસ.વિટર	❖ ભૂજથી લગભગ 140કિમી દૂર ભયાઉ તાલુકાનાં મોટા રણના ખદિરબેટના ઘોળાવીરા ગામથી બે કિમી દૂર આવેલ છે. ❖ ઇ.સ. 1990માં આર્ક્યોલોજી સર્વે ઓફ ઇન્ડિયાના અધિકારીઓએ રવિન્દ્રસિંહ બિસ્તના માર્ગદર્શન હેઠળ વિશેષ ઉત્ખનન થયું હતું. ❖ અહીં પાણીના શુદ્ધિકરણની આ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.